

"Slu`ben vesnik na Republika Makedonija" broj 62/05

**REPUBLI KA MAKEDONI JA
MI NI STERSTVO ZA FI NANSI I**

ZAKON ZA JAVEN DOLG

Skopje, juni 2005 godi na

I. OP[TI ODREDBI

Predmet na ureduvawe

^len 1

So ovoj zakon se ureduva/ureduvaat upravuvaweto so javniot dolg nameni te na dr` avni ot dolg, postapkata i na~ini te na zadol` uvawe, postapkata na izdavawe, servisirawe i prestanok na dr` avni garancii, kako i informiraweto za javni ot dolg.

Definicii

^len 2

Oddelni poi mi upotrebeni vo ovoj zakon go i maat slednoto zna~ewe:

**1. Dr` aven dolg** se site finansiski obvrski sozdadeni so zadol` uvawe na Republika Makedonija, ne vkl u~uvaj}i go dol got na op{ tinite, na gradot Skopje, javni te pretprijatija i trgovskite dru{ tva koi se vo celosna ili vo dominantna sopstvenost na dr` avata.

2. Javen dolg e dr` avni ot dolg i site finansiski obvrski sozdadeni preku zadol` uvawe na op{ tinite i na gradot Skopje, kako i na javni te pretprijatija i trgovskite dru{ tva koi se vo celosna ili vo dominantna sopstvenost na dr` avata.

3. Nositeli na javni ot dolg se Vladata na Republika Makedonija, op{ tinite i gradot Skopje, javni te pretprijatija i trgovskite dru{ tva koi se vo celosna ili vo dominantna sopstvenost na dr` avata.

**4. Zadol` uvawe** e postapka za sozdavawe na finansiski obvrski so sklu~uvawe na dogovor za zaem, izdavawe na dr` avni hartii od vrednost i obvrski po aktivirani dr` avni garancii.

**5. Krat koro~no zadol` uvawe** e zadol` uvawe so rok na dostasuvawe do edna godi na.

**6. Dol gro~no zadol` uvawe** e zadol` uvawe so rok na dostasuvawe od edna godi na i podolg od edna godi na.

7. Servisirawe na dolg se site pla}awa po osnova na dostasana kamata i glavni ca koi proizleguvaat od dolg, kako i site drugi pla}awa po nastanati tro{ oci soglasno so uslovi te pod koi e nastanat dol got.

8. Refinansirawe e zadol` uvawe zaradi obezbeduvawe na sredstva za pla}awe na postoen javen dolg.

9. Reprogramirawe e menuvawe na uslovi te i/ili na strukturata na postoen javen dolg bez sozdavawe na novo zadol` uvawe.

10. Dr`avna garancija e potencijalna obvrsta za pla}awe prezena od Republika Makedonija vo ime na nositelot na javen dolg za ~ija smetka e izdadena garancijata.

11. Agent e finansiska institucija od zemjata ili od stranstvo koja vo ime i za smetka na Ministerstvoto za finansii mo`e da izvr{uva opredeleni raboti utvrdeni so ovoj zakon.

^1 en 3

Nositeli te na javni ot dolg se zadol`uvaat vo soglasnost so kriteriumi te i postapki te utvrdeni so ovoj zakon.

^1 en 4

(1) Zadol`uvaweto na op{tinite se vr{i vo soglasnost so Zakonot za finansirawe na edini cite na lokalnata samouprava.

(2) Zadol`uvaweto na gradot Skopje se vr{i vo soglasnost so Zakonot za gradot Skopje.

^1 en 5

Dolgot na Narodnata banka na Republika Makedonija ne pretstavuva javen dolg.

^1 en 6

Site finansiski obrski koi se prezeni od rezidenti na Republika Makedonija, a ne se garantirani od dr`avata, pretstavuvaat pri vaten dolg.

II. STRATEGIJA I UPRAVUVAWE SO JAVEN DOLG

Strategija za upravuvawe so javen dolg

^1 en 7

(1) Strategija za upravuvawe so javni ot dolg (vo ponatamo{niot tekst: Strategija) e akt so koj, za period od tri godini, se utvrduva, kako vo vkupen iznos taka i vo iznosi za oddelni nositeli na javni ot dolg

- visinata na iznosot (limitot) na javni ot dolg;
- visinata na iznosot (limitot) na dr`avni te garancii;
- maksimalniot iznos na novo zadol`uvawe vo tekovnata godina;
- maksimalniot iznos na novoizdadeni dr`avni garancii vo tekovnata godina;
- sostojbata na javni ot dolg na krajot na godinata;
- sostojbata na dr`avni te garancii na krajot na godinata;
- strukturata na javni ot dolg

- strukturata na dr`avni te garancii, i
- na~inite na servisirawe i upravuvawe so javni ot dolg.

(2) Vladata na Republika Makedonija na predlog na ministerot za finansii ja usvojuva Strategijata koja ja donesuva Sobranieto na Republika Makedonija, zaedno so Buxetot na Republika Makedonija za slednata godina.

(3) Za celite na upravuvawe so javni ot dolg Strategijata mo`e da se a`urira i vo tekot na godinata.

^len 8

(1) Limitot na javni ot dolg se utvrduva vrz osnova na odnosot na javni ot dolgi bruto doma{ni ot proizvod.

(2) Iznosot na javni ot dolg {to e denominiran vo stranska valuta se presmetuva vo denari po sredni ot kurs na valutata od oficijalnata kursna lista na Narodnata banka na Republika Makedonija {to va`i na denot na presmetkata.

(3) Dolgot na op{tinite i na gradot Skopje, na javni te pretprijatija i na trgovskite dru{tva koi se vo celosna ili vo dominantna sopstvenost na dr`avata, vleguva vo presmetkata na javni ot dolg, no ne pretstavuva obvraska na Buxetot na Republika Makedonija, osven vo slu~ai koga soglasno so zakon se izdava dr`avna garancija.

^len 9

Limitot na javni ot dolg utvrden vo Strategijata ne pretstavuva ograni~uvawe za redovno servisirawe na javni ot dolg.

Upravuvawe so javen dolg

^len 10

(1) Upravuvawe so javni ot dolg pretstavuva zbir na merki i aktivnosti koi Ministerstvoto za finansii gi prezema vo ramki na nadle`nostite opredeleni so ovoj ili so drug zakon.

(2) Celi na upravuvaweto so javni ot dolg se:

- prezemawe na merki i aktivnosti od strana na Ministerstvoto za finansii zaradi obezbeduvawe na finansirawe na potrebite na dr`avata so najnizok mo`en tro{ok, na sreden i dolg rok, i so odr`livo nivo na rizik, i
- prezemawe na merki i aktivnosti od strana na Ministerstvoto za finansii zaradi razvoj i odr`uvawe na efikasni doma{ni finansijski pazari.

(1) Ministerstvoto za finansii, vo upravuvaweto so javni ot dolg gi ima slednive nadle`nosti:

- ja podgotvuva i sproveduva Strategijata;
- podgotvuva godi { en izve{ taj za sproveduvawe na Strategijata;
- go predlaga izvorot i strukturata na zadol`uvaweto za finansirawe na buxetski ot def icit;
- prezema aktivnosti povrzani so redovno servisirawe na dr`avni ot dolg
- go sledi redovnoto servisirawe na javni ot dolg od strana na nositel ite na javni ot dolg
- prezema merki za naplata na pobaruwawata od nositel ite na javni ot dolg vo ~ie ime e izvr{ eno pla}awe po aktivirana garancija;
- prezema merki vo odnos na limi tot na javni ot dolg
- izgotvuva i objavuva Kalendar na planirani emisii na dr`avni hartii od vrednost za tekovната godina;
- organizira i vr{ i izdavawe na dr`avni hartii od vrednost vo ime na Republika Makedonija;
- evidentira izdavawe na dr`avni hartii od vrednost, vr{ i sledewe na transakci ite so dr`avni hartii od vrednost na sekundarni ot pazar i sozdava uslovi za razvoj na sekundarni ot pazar;
- utvrduva kriteriumi za izbor na ovlasteni u~esnici na pazarot na dr`avni hartii od vrednost;
- prezema aktivnosti za minimizirawe na tro{ okot za servisirawe na dr`avni ot dolgi izdadeni te dr`avni garancii;
- prezema aktivnosti za namaluvawe na rizikot povrzan so strukturata na javni ot dolgi dr`avni te garancii;
- upotrebuva finansiski derivativi so cel odstranuvawe ili namaluvawe na finansiski te rizici;
- ja sledi sostojbata na edinstvenata trezorska smetka i upravuva so plasiraweto na vi{ okot na sredstva na istata;
- ja sledi sostojbata na devizni te smetki na dr`avata koi se otvoreni i se vodat vo Narodnata banka na Republika Makedonija;
- organizira vnatre{ na kontrola na izvr{ uvaweto na funkcijata upravuvawe so javen dolg i
- sklu~uva dogovori za realizirawe na nadle`nostite utvrdeni so ovoj zakon.

(2) Ministerstvoto za finansii vo upravuvaweto so javni ot dolg gi ima i slednive nadle`nosti, koi mo`e da gi prenese na Agent:

- vodi Registar za javni ot dolg
- vodi Registar za izdadeni te dr`avni garancii;
- vodi Registar na sopstveni ci na dr`avni te hartii od vrednost;
- sproveduva aktivnosti koi se odnesuvaat na primarni ot pazar na dr`avni hartii od vrednost;
- izбира ovlasteni u~esnici na pazarot na dr`avni hartii od vrednost;

- kontrolira dali ovlastenite u~esnici na pazarot na dr`avni hartii od vrednost gi ispolnuvaat kriteriumite za ocenka i izbor na ovlasteni u~esnici na pazarot na dr`avni hartii od vrednost;
- podgotvuva informacii za finansiskata sostojba na ovlastenite u~esnici na pazarot na dr`avni hartii od vrednost;
- upravuva so deviznite smetki na dr`avata.

(3) Sodr`inata, na~inot na vodewe i koristeweto na podatoci od Registarot za javni ot dolg i od Registarot za izdadenite dr`avni garancii gi propi{uva ministertot za finansii.

(4) Nadle`nosti te od stav 2 na ovoj ~len, Ministerstvoto za finansii gi prenesuva na Agentot so sklu~uvawe na Dogovor za agent.

(5) Za prenesenite nadle`nosti od stav 2 na ovoj ~len Ministerstvoto za finansii ja informira javnosta.

III. DR@AVEN DOLG

Nameni i tretman na dr`avni ot dolg

^len 12

(1) Dr`avni ot dolg se sozdava i koristi za:

- finansirawe na proekti i investicii;
- poddr{ka na platni ot bilans na zemjata;
- poddr{ka na deviznite rezervi na Republika Makedonija;
- pottiknuvawe na razvojt na finansiskite pazari vo Republika Makedonija;
- finansirawe na buxetski ot deficit;
- privremeno finansirawe na likvidnosta povrzana so gotovinski tekovi;
- refinansirawe na dr`avni ot dolg;
- pla}awe po osnova na izdadeni dr`avni garancii, i
- za{tita ili odstranuvawe na efektite predizvikani od prirodni nepogodi i od ekolo{ki katastrofi.

(2) Proektite predlo`eni za finansirawe od stav 1 alineja 1 na ovoj ~len, treba da gi ispolnat sledni ve kriteriumi:

- opravdanost na namenata za koja se koristi sredstvata, i
- obezbedeni sredstva za kofinansirawe zaradi nepre~ena realizacija na proektot.

(3) Prednost za finansirawe imaat proektite od stav 1 alineja 1 na ovoj ~len:

- koi se del od strate{kite prioriteti na Republika Makedonija, i/ili

- koi imaat proektni implementacioni edinici { to poseduvaat institucionalen kapacitet za realizacija na proektot, i/ili
- kade nositelot na javen dolg koj go predlaga proektot ima iskustvo vo realizacija na proekti od sli~en karakter.

^1 en 13

(1) Pobaruvawata na doveritelite po dr`avniot dolg pretstavuvaat prioriteta obvrskata na Buxetot na Republika Makedonija za redovno servisirawe.

(2) Site finansiski obvrski { to go so~inuvaat dr`avniot dolg imaat ednakov tretman.

^1 en 14

(1) Vo Buxetot na Republika Makedonija se utvrduvaat i dolgoro~nite prava za tro{ewe vo narednite fiskalni godini.

(2) Iznosot na potrebnite sredstva za dolgoro~nite prava na tro{ewe se utvrduva vrz osnova na prezmnite obvrski po osnova na sklu~eni dogovori, prezemeni obvrski po osnova na kofinansirawe, dogovori za zadol`uvawe, odluki za emisii na dr`avni hartii od vrednost i obvrski po odnos na steknato ~lenstvo na Republika Makedonija vo me|unarodni finansiski institucii.

^1 en 15

Zadol`uvaweto mo`e da se izvr{i vo zemjata i vo stranstvo i mo`e da bide izrazeno vo doma{na i vo stranska valuta.

Zadol`uvawe so sklu~uvawe na dogovor za zaem

^1 en 16

(1) Vo ime na Republika Makedonija, dogovor za zaem sklu~uva samo Vladata na Republika Makedonija.

(2) Inicijativa za poveduvawe na pregovori za sklu~uvawe na dogovor za zaem, nositelite na zakonodavnata, sudskata i izvr{ната vlast zapo~nuvaat po prethodna soglasnost na Vladata na Republika Makedonija.

(3) Inicijativata od stav 2 na ovoj ~len zadol`itelno treba da soдр`i pozitivno mislewe od Ministerstvoto za finansii.

(4) Vo pregovorite od stav 2 na ovoj ~len zadol`itelno u~estvuvaat pretstavnici od Ministerstvoto za finansii i drugi ovlasteni pretstavnici od Vladata na Republika Makedonija.

(5) Vo ime na Vladata na Republika Makedonija, ministerot za finansii sklu~uva dogovor za zaem, po donesuvawe na poseben zakon za sekoe novo zadol`uvawe kaj stranski zaemodava~i.

(6) Vo ime na Vladata na Republika Makedonija, ministerot za finansii sklu~uva dogovor za zaem, po donesuvawe na odluka od Vladata na Republika Makedonija, za sekoe novo zadol`uvawe kaj doma{ni zaemodava~i.

^len 17

(1) Vo slu~aj koga dogovorot za zaem predviduva pozajmuvawe preku dr`avata (on-lending), dobieniot zaem mo`e da bide dodelen na nositeli na javniot dolg ili na komercijalni banki registriрани vo Republika Makedonija.

(2) Ministerot za finansii vo ime na Vladata na Republika Makedonija, sklu~uva dogovor so subjektite od stav 1 na ovoj ~len, vo koj se definiraat uslovi te pod koi sredstvata se otstapuvaat na koristewe.

(3) Vladata na Republika Makedonija gi propi{uva kriteriumite za izbor na subjektite od stav 1 na ovoj ~len.

Zadol`uvawe so izdavawe na dr`avni hartii od vrednost

^len 18

(1) Zadol`uvaweto so izdavawe na dr`avni hartii od vrednost se vr{i so emisija na kratkoro~ni i dolgoro~ni hartii od vrednost.

(2) Dr`avnite hartii od vrednost mo`at da glasat vo doma{na valuta so ili bez devizna klauzula ili vo stranska valuta.

(3) Dr`avnite hartii od vrednost mo`at da se emituvaat na doma{en ili na me|unaroden pazar na kapital.

(4) Dr`avnite hartii od vrednost, vo ime na Republika Makedonija, gi izdava Ministerstvoto za finansii vrz osnova na prethodno donesena odluka od Vladata na Republika Makedonija, so koja se utvrduvaat vidot i karakteristiki te na dr`avnite hartii od vrednost.

(5) Na~inot i postapkata za izdavawe i isplata na dr`avnite hartii od vrednost gi propi{uva ministerot za finansii.

(6) Izborot na institucija za porannuvawe i utvrduvawe na primarnata emisija na dr`avni hartii od vrednost so koi se trguva na me|unaroden finansiski pazar go vr{i ministerot za finansii.

(7) Ministerot za finansii sklu~uva dogovori so ovlasteni u~esnici na pazarot na dr`avni hartii od vrednost.

^len 19

(1) Ministerstvoto za finansii vodi Registar na sopstvenici na dr`avnite hartii od vrednost.

(2) Registrirani ot sopstvenik na dr`avni hartii od vrednost gi ima site prava koi proizleguvaat od pravoto na sopstvenost na dr`avnite hartii od vrednost.

(3) Site dr`avni hartii od vrednost se izdavaat vo dematerijalizirana forma.

^1 en 20

(1) Ministerstvoto za finansii ima pravo vo sekoe vreme da izvr{i otkup na dr`avnite hartii od vrednost pred rokot na nivnoto dostasuvawe, vo zavisi snost od vidot i karakteristiki te na dr`avnite hartii od vrednost.

(2) Za izvr{i uvawto na predvremeni ot otkup od stav 1 na ovoj ~len odlu~uva ministerot za finansii.

(3) Ministerstvoto za finansii javno objavliva pokana za u~estvo na predvremeni ot otkup od stav 1 na ovoj ~len.

I zdavawe, servisi rawe, pravo na naplata i prestanok na dr`avni garancii

^1 en 21

(1) Proekti te za ~ie finansii rawe se bara izdavawe na dr`avna garancija potrebno e da gi ispolnat sledni ve kriteriumi:

- opravdanost na namenata za koja se koristi sredstvata, i
- obezbedeni sredstva za kofinansii rawe zaradi nepre~ena realizacija na projektot, i
- solventnost na nositel ot na javni ot dolg koj go predlaga projektot za navremeno servisi rawe na javni ot dolg

(2) Prednost pri izdavawe na dr`avna garancija imaat proekti te koi:

- se del od strate{ki te prioriteti na Republika Makedonija, i/ili
- generiraat prihodi i se samoisplativi, i/ili
- imaat proektni implementacioni edinici {to poseduvaat insti tucional en kapacitet za realizacija na projektot.

^1 en 22

(1) Nositelite na javni ot dolg podnesuvaat barawe do Vladata na Republika Makedonija za poveduvawe na postapka za dobivawe na zaem, obezbeden so dr`avna garancija.

(2) Baraweto od stav 1 na ovoj ~len zadol`itelno treba da sodr`i pozitivno mislewe od Ministerstvoto za finansii.

(3) Ministerot za finansii ili lica ovlasteni od nego zadol`itelno u~estvuvaat vo pregovori te za dobivawe na zaem so dr`avna garancija.

(4) Vo ime na Republika Makedonija, ministerot za finansii potpi{uva dogovor za izdavawe na dr`avna garancija ili garantno pismo kon stranski zaemodava~i, kako i dogovor za obezbeduvawe na dr`avnata garancija so subjektot vo ~ie ime e izdadena, po prethodno donesen zakon za izdavawe na dr`avna garancija.

(5) Vo ime na Republika Makedonija, ministerot za finansii potpi{uva dogovor za izdavawe na dr`avna garancija ili garantno pismo kon doma{ni zaemodava~i, kako i dogovor za obezbeduvawe na dr`avnata garancija so subjektot vo ~ie ime e izdadena, po prethodno donesena odluka od Vladata na Republika Makedonija.

(6) Ministerot za finansii ima pravo da utvrdi tarifnik za provizija za izdavawe na dr`avna garancija.

^1 en 23

(1) Servisiraweto na dolgot garantiran od Republika Makedonija go vr{ i nositelot na javniot dolg vo ~ie ime e izdadena dr`avna garancija.

(2) Dokolku nositelot na javniot dolg vo ~ie ime e izdadena dr`avna garancija, ne izvr{ i servisirawe na dolgot od stav 1 na ovoj ~len na datumot na dostasuvawe, Ministerstvoto za finansii, vo ime na Republika Makedonija, vr{ i pla}awe na obvrskata po aktiviranata dr`avna garancija.

(3) Nositelot na javniot dolg vo ~ie ime e izdadena dr`avna garancija, e dol`en, vo rokot predviden so dogovorite od ~len 22 stav 4 i 5 na ovoj zakon, sredstvata koi se plateni po aktiviranata dr`avna garancija od strana na Ministerstvoto za finansii, da gi uplati vo korist na smetkata na Buxetot na Republika Makedonija.

(4) Obvrskata od stav 3 na ovoj ~len e bezuslovna i neotpovikлива.

(5) Vo slu~aj, Ministerstvoto za finansii, vo ime na Republika Makedonija, da izvr{ i pla}awe na obvrskata po aktivirana dr`avna garancija, Ministerstvoto za finansii ima pravo na naplata na pobaruvaweto koe vku~uva glavnica, kamata, zatezna kamata i drugi tro{oci nastanati zaradi nemo`nost na nositelot na javniot dolg vo ~ie ime e izdadena dr`avnata garancija, da izvr{ i servisirawe na dolgot od stav 1 na ovoj ~len na datumot na dostasuvawe.

(6) Dokolku nositelot na javniot dolg vo ~ie ime e izdadena dr`avna garancija, e op{tina ili gradot Skopje, javno pretprijatie ili trgovsko dru{tvo koe e vo celosna ili vo dominantna sopstvenost na dr`avata, Ministerstvoto za finansii, za naplata na pobaruvaweto od stav 5 na ovoj ~len, ima pravo da izdade nalog za blokada na sredstvata na tovar na smetkata na nositelot na javniot dolg do nositelot na platniot promet.

(7) Ministerot za finansii ima pravo na prezemawe dopolnitelni merki za naplata na iznosot od stav 5 na ovoj ~len predvideni vo dogovorot za obezbeduvawe od ~len 22 stav 4 i 5 na ovoj zakon, kako i soglasno so zakon.

^len 24

(1) Izdadenata dr`avna garancija prestanuva da va`i vo slu~aj koga:

- vo celost se namirani obvrskite po dolgot garantiran od Republika Makedonija najdocna do datumot na dostasuvawe, ili
- e izminat rokot na va`nost na izdadenata dr`avna garancija utvrden vo dogovorot za izdavawe na dr`avna garancija.

(2) Ministerstvoto za finansii go evidentira i dokumentira prestanokot na va`eweto na izdadenata dr`avna garancija.

IV. DOLG NA JAVNI TE PRETPRIJATIJA I NA TRGOVSKI TE DRU[TVATA KOI SE VO CELOSNA ILI VO DOMINANTNA SOPSTVENOST NA DR`AVATA

^len 25

(1) Inicijativa za poveduvawe na pregovori za sklu~uvawe na dogovor za zaem, vo slu~aj na dolgoro~no zadol`uvawe, javното pretprijatie, odnosno, trgovskoto dru{tvo koe e vo celosna ili vo dominantna sopstvenost na dr`avata, zapo~nuva samo po prethodna soglasnost na Vladata na Republika Makedonija.

(2) Inicijativata od stav 1 na ovoj ~len zadol`itelno sodr`i pozitivno mislewe od Ministerstvoto za finansii.

(3) Vo pregovorite od stav 1 na ovoj ~len zadol`itelno u~estvuvaat pretstavnici od Ministerstvoto za finansii i drugi ovlasteni pretstavnici od Vladata na Republika Makedonija.

(4) Javnото pretprijatie, odnosno, trgovskoto dru{tvo koe e vo celosna ili vo dominantna sopstvenost na dr`avata mo`e da sklu~i dogovor za zaem, po donesuvawe na poseben zakon za sekoe novo zadol`uvawe kaj stranski zaemodava~i.

(5) Javnото pretprijatie, odnosno, trgovskoto dru{tvo koe e vo celosna ili vo dominantna sopstvenost na dr`avata mo`e da sklu~i dogovor za zaem, po prethodno donesena odluka od Vladata na Republika Makedonija, za sekoe novo zadol`uvawe kaj doma{ni zaemodava~i.

(6) Vo slu~aj koga dogovorot za zaem predviduva pozajmuvawe preku dr`avata (on-lending), a javното pretprijatie, odnosno, trgovskoto dru{tvo koe e vo celosna ili vo dominantna sopstvenost na dr`avata e kraen korisnik na

zaemot, ministerot za finansii sklu~uva dogovor za zaem, po donesuvawe na poseben zakon za sekoe novo zadol`uvawe kaj stranski zaemodava~i.

V. INFORMIRANOST ZA JAVNI OT DOLG

^len 26

(1) Site nositeli na javni ot dolg, osven op{tinite i gradot Skopje, se dol`ni do Ministerstvoto za finansii da dostavuvaat najdocna do 15-tti ot den od mesecot mese~na informacija za promenite na sostojbata na sekoe zadol`uvawe vo prethodni ot mesec.

(2) Op{tinite i gradot Skopje se dol`ni do Ministerstvoto za finansii najdocna 15 dena po zavr{uvawe na kvartalot da dostavuvaat kvartalni informacii za promenite na sostojbata na sekoe zadol`uvawe vo prethodni ot kvartal, kako i za promenite na sostojbata na izdadenite garancii.

(3) Informacii te na op{tinite i na gradot Skopje od stav 2 na ovoj ~len, zadol`itelno treba da so dr`at i podatoci za dolgot na javni te pretprijatija koi se osnovani od op{tinite, odnosno od gradot Skopje.

(4) Ministerot za finansii poblisku gi propi{uva vidovite i so dr`inata na informacii te od stav 1 i stav 2 na ovoj ~len.

(5) Ministerot za finansii mo`e da pobara dopolnitelni informacii za sekoe zadol`uvawe, po koe barawe nositelite na javni ot dolg mora da se proiznesat najdocna vo rok od sedum dena od denot na priemot na istoto.

VI. TRANSPARENTNOST NA JAVNI OT DOLG

^len 27

(1) Registarot za javni ot dolg i Registarot za izdadenite dr`avni garancii se dostapni na javnosta.

(2) Godi{ni ot izve{taj za sproveduvawe na Strategijata se razgl eduva od strana na Vladata na Republika Makedonija i se podnesuva do Sobranieto na Republika Makedonija zaedno so zavr{nata smetka na Buxetot na Republika Makedonija za prethodnata godina, za informirawe.

(3) Izve{tajot od stav 2 na ovoj ~len gi so dr`i slednive elementi: ostvaruvawe na strate{kite celi za upravuvawe so javni ot dolg i garancii te; detalni informacii za sostojbata na vkupni ot javen dolg, bruto i neto promeni; izdadenite dr`avni garancii; informacii za dr`avnite garancii koi se ili postoi verojatnost da bidat realizirani; i sproveduvaweto na drugite merki utvrdeni vo Strategijata.

(4) Informacije za javni ot dolg i izve{ tajot od stav 2 na ovoj ~len, Ministerstvoto za finansii gi objavljuje vo Biltenot na Ministerstvoto za finansii i na svojata web stranica.

VII. KAZNENI ODREDBI

Prekr{oci

^len 28

(1) So pari~na kazna od 25.000 do 50.000 denari }e se kazni za prekr{ok odgovornoto, odnosno rakovodnoto lice na nositel ot na javen dolg dokolku:

- zapo~ne pregovori za zadol`uvawe, bez prethodna soglasnost na Vladata na Republika Makedonija (~len 16, stav 2);
- ne gi uplati sredstvata vo korist na smetkata na Buxetot na Republika Makedonija (~len 23, stav 3);
- ne podnese informacija do Ministerstvoto za finansii soglasno so ~len 26 stav 1, 2 i 5 od ovoj zakon.

^len 29

Za prekr{ocite od ~len 28 na ovoj zakon so pari~na kazna od 150.000 do 300.000 denari }e se kazni i pravno lice-nositel na javen dolg.

VIII. PREODNI I ZAVR[NI ODREDBI

^len 30

(1) Ministerot za finansii vo rok od {est meseci od denot na vleguvawe vo sila na ovoj zakon }e gi donese propisite predvideni so ovoj zakon.

(2) Odredbite od ~len 11 stav 2 alineja 1 i 2 na ovoj zakon }e se primenuvat po edna godina od denot na vleguvaweto vo sila na ovoj zakon.

^len 31

Zadol`uvaweto so sklu~uvawe na dogovor za zaem, zadol`uvaweto so izdavawe na dr`avni hartii od vrednost i izdavaweto, servisiraweto, pravoto na naplata i prestanokot na dr`avni garancii zapo~nato pred denot na vleguvawe vo sila na ovoj zakon }e prodol`i soglasno so odredbite na ovoj zakon.

^len 32

Ovoj zakon vleguva vo sila osmiot den od denot na objavuvaweto vo "Slu`ben vesnik na Republika Makedonija."

O B R A Z L O @ E N I E

1. Ocena na sostojbi te i cel ta { to se postignuva so donesuvawe na Zakonot

Efektivnoto i efikasnoto upravuvawe so javniot dolg e od su{ tinsko znaewe za nacionalnata ekonomija, vo celost. Ova, vo korelacija so neminovnata potreba, operaciite na upravuvaweto so dolgot da se postavat na respektivno povi soko nivo, ja nametnuva kako imperativ neophodnosta od itna i temelna reforma vo pogled na site pra{ awa povrzani so upravuvaweto so javniot dolg. Inicijalen i mnogu znaaen ekor vo ova intencija pretstavuva donesuvaweto na Zakon za javen dolg, so koj na konzistenten na~in }e se zaokru`i potrebnata zakonska ramka vo oblata na upravuvaweto so javniot dolg.

I meno, javniot dolg ima su{ tinsko vlijanie vrz sostojbata na Buxetot na dr`avata, kako i direktno i indirektno vlijanie vrz nekolku drugi makroekonomski kategorii, kako inflacijata, kamatnite stapki, kreditnata aktivnost, platniot bilans, itn. Zaradi toa, efektivnoto i efikasnoto upravuvawe so javniot dolg e mnogu znaajno od aspekt na upravuvaweto so rizikot i vo site drugi sektori od ekonomijata. Ova, osobeno treba da se ima predvid pri koncipiraweto na strate{ kite kratkoro~ni i posebno dolgoro~ni celi na upravuvaweto so javniot dolg. Poslednovo podrazbira upravuvawe so javniot dolg ne samo vo nasoka na navremeno obezbeduvawe na potrebnoto finansirawe zaradi nepre~eno izvr{ uvawe na Buxetot na dr`avata, tuku i mnogu vni matelno koncipirawe na strategijata na zadol` uvawe, vo smisla optimizirawe na strukturata na dolgot od aspekt na aktuelnata makroekonomska sostojba, no istovremeno imaj}i gi predvid i makroekomskite targeti na sreden i dolgorok.

Zaradi izbegnuvawe na makroekonomskite posledici od eventualna nemo`nost za servisirawe na dolgot, treba posebno da se vodi smetka za usoglasenosta na portf olioto na dolgot od aspekt na ro~nosta, odnosno, da se postigne odredena rannomernost, po godini, na tovarot na servisirawe na dolgot so razli~na ro~nost. Vo priloga ova, upravuvaweto so javniot dolg treba da bide naso~eno kon minimizirawe na tro{ okot na finansirawe pri istovremeno odr`livo nivo na rizik od refinansirawe. Vo sprotivno, }e se javat negativni makroekonomski implikacii i istite mo`at da poprimat i nesogledlivi nepovolni dimenzii, koi te{ ko mo`at da se sovladaat na kratok rok, { to pak go ote`nuva brzoto povtorno vospostavuvawe na makroekonomska stabilnost. Tie implikacii opfa}aat nesolventnost na bankite i na stopanski te subjekti, a na podolgorok i zaguba na kredibilitetot i sposobnosta na dr`avata da mobilizira finansiski sredstva od doma{niot i od me|unarodniot pazar na kapital, { to vo krajna linija go inhibira natamo{niot razvoj na ekonomijata vo celina.

Znaeweto na javniot dolg doa|a u{ te pove}e do izraz vo malite zemji, kako { to e Republika Makedonija, ~ii nedovolno razvieni ekonomski strukturi i nedovolno razvieni finansiski sistemi, sozdavaat preduslovi za pogolema senzitivnost na ekonomii te pri eventualni finansiski { okovi.

Seto prethodno navedeno zboruva vo priloga na potrebnata od { to poskoro donesuvawe na Zakon za javen dolg vo Republika Makedonija, so koj precizno }e se def iniraat brojni praa koi se klu~ni za uspe{ no upravuvawe so javni ot dolg.

Vo ova nasoka, na barawe na Ministerstvoto za finansii, vo mesec april 2004 godina, vo Republika Makedonija pretstojuvaa tehni~ka misija na Me|unarodniot monetaren fond, sostavena od eksperti vo oblata na upravuvaweto so javni ot dolg. ^lenovite na tehni~kata misija imaa za zada~a da se zapoznaat so sostojbite vo Republika Makedonija vo ova sfera i da dadat svoi preporaki i nasoki so cel podobruvawe na organizacijskata postavenost na upravuvaweto so javni ot dolg konsolidirawe na nadle`nostite vo ovoj del, so ogledeka istite, vo momentov, se fragmentirani pome|u oddelni institucii, kako i da dadat sugestii vo pogled na tekstot na Zakonot za javen dolg koj be{ e vo faza na podgotovka.

Predlogot na Zakonot za javen dolg e podgotven vo soglasnost so nasokite i zabele{ kite dobieni od tehni~kata misija, od oddelni eksperti, kako i od zakonodavnite tela vo Republika Makedonija. Istiot precizno gi def inira: nositelite na javni ot dolg namenite na dr`avni ot dolg postapkata i na~inite na zadol`uvawe, postapkata na izdavawe, servisirawe, pravoto na naplata i prestanokot na dr`avnite garancii, samoto upravuvawe so javni ot dolg kako i informiraweto i transparentnosta vo pogled na isti ot.

Za prv pat, so ovoj Predlog na Zakon, precizno e def iniran poimot *nositeli na javen dolg* so toa { to e ka`ano deka isti ot gi vku~uva Vladata na Republika Makedonija, op{tinite i gradot Skopje, javnite pretprijatija i trgovskite dru{tva koi se vo celosna ili vo dominantna sopstvenost na dr`avata.

Kako *osnovna cel na upravuvaweto so javni ot dolg* se utvrduva prezemaweto merki i aktivnosti od strana na Ministerstvoto za finansii zaradi obezbeduvawe na finansirawe na potrebite na dr`avata so najnizok mo`en tro{ok, na sredeni dolg rok i so odr`livo nivo na rizik. Ova prakti~no bi zna~elo, obezbeduvawe na neophodnite finansiski resursi za razvoj na zemjata, bez pritoa da se predizvika zgolemuvawe na javni ot dolg do nivo koe mo`e da ja zagrozi makroekonomskata stabilnost na ekonomijata i dinamikata na ekonomski ot rast.

Kako *dopolnitelna cel na upravuvaweto so javni ot dolg* so Predlogot na Zakonot se utvrduva razvojt i odr`uvaweto na efikasni doma{ni finansiski pazari.

I stovremeno, Predlogot na Zakonot obezbeduva centraliziran pristap vo pogled na upravuvaweto so javni ot dolg { to prakti~no }e zna~i, koncentracija na nadle`nostite okolu upravuvaweto so javni ot dolg kaj edna institucija, poto~no vo Ministerstvoto za finansii. Vo priloga na ova, *Predlogot na Zakonot precizno gi def inira i nadle`nostite koi Ministerstvoto za finansii gi ima vo upravuvaweto so javni ot dolg*. Predlogot na Zakonot predviduva i mo`nost za Ministerstvoto za finansii da gi prenese na Agent

del od svoje nadležnosti vo upravuvaweto so javniot dolg po pat na sklučuvawe na Dogovor za agent.

Kako mnogu značajno e toa { to *Predlogot na Zakonot predviduva podgotovka i implementacija na srednoročna Strategija za upravuvawe so javniot dolg*. Strategijata }e pokriva period od tri godini i istata }e se donesuva od Sobranieto na Republika Makedonija, zaedno so Buxetot na Republikata za slednata godina. Za celite na upravuvaweto so javniot dolg Strategijata }e mo`e da se a`urira vo tekot na godinata.

Strategijata na godi { no ni vo }e gi utvrduva limitot na javniot dolg kako i na dr`avnite garancii, maksimalniot iznos na novo zadol`uvawe kako i na novo izdadeni dr`avni garancii vo tekovната godina, sostojbata na javniot dolg i na dr`avnite garancii na krajot na godinata, oddelno strukturata na javniot dolg i na dr`avnite garancii i na~inite na servisirawe na i upravuvawe so javniot dolg.

Od organizaciski aspekt, samiot Predlog na Zakonot e podelen na posebni poglavja, od koi sekoe poglavje razrabotuva posebni pračawata vrzani so dolgot. Pri toa, za da se ima jasna slika za opfatot na javniot dolg uče vo prvoto poglavje Opčti odredbi se vmetnati posebni ~lenovi koi pojasnuvaat { to ne pretstavuva javen dolg. I meno, so ~lenot 5 e napravena digresija vo pogled na *dolgot na Narodna banka na Republika Makedonija*, so toa { to istiot ne pretstavuva javen dolg. So ~lenot 6, pak, e napravena jasna distinkcija vo pogled na ona { to pretstavuva *privat en dolg*, odnosno, spored konkretniov Predlog na Zakon, toa se site finansiski obvrski prezemeni od rezidenti na Republika Makedonija, a koi ne se garantirani od dr`avata.

[to se odnesuva do *opčtinite i gradot Skopje*, iako istite se definirani, me|u drugite, kako nositeli na javen dolg, se pak, vo pogled na postapkata i na~inite na nivnoto zadol`uvawe i izdavaweto garancii od nivna strana, so ~lenot 4 e napravena samo referenca na Zakonot za finansirawe na edinicite na lokalnata samouprava i so Zakonot za gradot Skopje, kade { to spomenatite pračawa se i konkretno razraboteni. No, zatoa pak, vo poglavjeto Informirawe za javniot dolg e predvidena obvrška za opčtinite i za gradot Skopje, na redovna osnova, da dostavuvaat do Ministerstvo za finansii soodvetni informacii za nivniot dolg.

Vo poglavjeto Dr`aven dolg se definirani namenite za koi istiot se sozdava i koristi i postapkata na sozdavawe na istiot i toa, preku sklučuvawe na dogovor za zaem i so izdavawe na dr`avni hartii od vrednost.

Vo delot na namenite, *koga namenata e za finansirawe na projekt i investicii*, so Predlogot na Zakonot se definirani kriteriumite koi treba da gi ispolnat projektite predlo`eni za finansirawe, kako i toa koi projekti imaat prednost.

[to se odnesuva do *zadol`uvaweto preku sklučuvawe na dogovor za zaem*, Predlogot na Zakonot predviduva zadol`uvaweto kaj *stranski* zaemodava~i da se vrči vrz osnova na donesuvawe na poseben zakon za sekoe novo zadol`uvawe, dodeka pak, zadol`uvaweto kaj *doma~ni* zaemodava~i da se vrči vrz osnova na

donesuvawe na *odluka* na Vladata na Republika Makedonija, isto taka, za sekoe novo zadol`uvawe. Pritoa, detalno e opi{ana postapkata na zadol`uvaweto, koja vku-uva prethodna soglasnost na Vladata na Republika Makedonija, *zadol`itelno pozitivno mislewe od Minist erst vot o za finansii*, kako i zadol`itelno u-estvo na pretstavnici od Ministerstvoto za finansii i drugi ovlasteni pretstavnici od Vladata na Republika Makedonija vo pregovori te za sklu-uvawe na dogovor za zaem.

Vo prodol`enie, posebno i detalno e razraboteno i *zadol`uvawet o so izdavawe na dr`avni hartii od vrednost*, kade e predvideno deka istite, vo ime na Republika Makedonija, gi izdava Ministerstvo za finansii, vrz osnova na prethodno donesena odluka od Vladata na Republika Makedonija, so koja se utvrduva i nivniot vid i karakteristikite. Vo slu-aj na predvremen otkup na dr`avnite hartii od vrednost e predvideno Ministerstvoto za finansii javno da objavuva pokana za u-estvo na istiot, {to e atribut pove}e vo pogled na transparentnosta na upravuvaweto so javni ot dolg.

Osobeno zna~ajno vo ovoj del od Predlogot na Zakonot e {to jasno se istaknuva prioritetot na obvrskata na Buxetot na Republika Makedonija vo pogled na redovnoto servisirawe na dr`avniot dolg, so {to zakonski se utvrduva karakterot na obvrskata po ova osnova, kako di rektna i bezulsovna.

Isto taka, vo ova poglavje na Predlogot na Zakonot e precizirano i deka vo Buxetot na Republika Makedonija se utvrduvaat i dolgoro~nite prava za tro{ewe vo narednite fiskalni godini. Na ovoj na~in, prakti~no, se nametnuva zakonska obvrska za obezbeduvawe na sredstva so Buxetot potrebni za servisirawe na dr`avniot dolg, osobeno dolgoro~niot. So ova, servisiraweto na javni ot dolg dobi va prioritet nad si te ostanati buxetski rashodi.

Vo poglavjeto *Dr`aven dolg* oddelno e regulirana i *postapkata na izdavawe, servisirawe, pravo na naplata i prestanok na dr`avni garancii*. Pritoa, povtorno se definirani kriteriumi koi treba da gi ispolnat proektite, no ovojpak za ~ie finansirawe se bara izdavawe na dr`avna garancija, kako i toa, koi od tie proekti imaat prednost. Pritoa, detalno e opi{ana postapkata za izdavawe na dr`avna garancija, koja vku-uva prethodna soglasnost na Vladata na Republika Makedonija, *zadol`itelno pozitivno mislewe od Minist erst vot o za finansii*, kako i zadol`itelno u-estvo na pretstavnici od Ministerstvoto za finansii i drugi ovlasteni pretstavnici od Vladata na Republika Makedonija vo pregovori te za sklu-uvawe na dogovor za zaem so dr`avna garancija.

Vo delot na servisiraweto na dr`avnite garancii, isto taka, se istaknuva neodlo`noto pla}awe na obvrskata po aktivirana dr`avna garancija od strana na Ministerstvoto za finansii, vo slu-aj, nositelot na javni ot dolg da ne izvr{i servisirawe na garantirani ot dolg.

Dopolnitelno se regulira pra{aweto koga Ministerstvoto za finansii, vo ime na Republika Makedonija, vr{i pla}awe na obvrskata po aktivirana dr`avna garancija. I meno, vo toj slu-aj Ministerstvoto za finansii ima pravo na naplata na pobaruwaweto koe vku-uva glavni na, kamata, zatezna kamata i drugi tro{oci nastanati zaradi nemo`nost na nositelot na javni ot dolg vo ~ie

ime e izdadena dr`avnata garancija, da izvr{i i servisirawe na garantiraniot dolg

Pritoa, dokolku nositelot na javniot dolg vo ~ie ime e izdadena dr`avna garancija, e javno pretprijatie, trgovskoto dru{tvo koe e vo celosna ili vo dominantna sopstvenost na dr`avata, op{tina ili gradot Skopje, Ministerstvoto za finansii, za naplata na svoeto pobaruvawe po osnova na atktivirana dr`avna garancija, ima pravo da izdade nalog za blokada na sredstvata na tovar na smetkata na nositelot na javniot dolg do nositelot na platniot promet. Soglasno Predlogot na Zakonot, ministerot za finansii ima pravo na prezemawe dopolnitelni merki za naplata na pobaruvawata od nositelite na javen dolg po osnov na aktivirani dr`avni garancii.

Vo ~etvrtoto poglavje od Predlogot na Zakonot, oddelno e razrabotena i postapkata na zadol`uvawe na javnite pretprijatija i trgovskite dru{tva koi se vo celosna ili vo dominantna sopstvenost na dr`avata. Pritoa, kako i vo slu~ajot na dr`avniot dolg e predvideno, zadol`uvaweto na ovie nositeli na javniot dolg kaj *stranski* zaemodava~i da bide vrz osnova na *zakon*, a zadol`uvaweto kaj *doma{ni* zaemodava~i da bide vrz osnova na vladina *odluka*. Pritoa, soglasno ovoj zakon, vo slu~aj na dolgoro~no zadol`uvawe, na ovie nositeli na javniot dolg im e isto taka potrebna prethodna soglasnost na Vladata na Republika Makedonija, kako i *zadol`itelno pozitivno mislewe od Ministerstvoto za finansii*, a vo pregovorite za sklu~uvawe na dogovor za zaem, povtorno, zadol`itelno u~estvuvaat pretstavnici od Ministerstvoto za finansii i drugi ovlasteni pretstavnici od Vladata na Republika Makedonija.

Predlogot na Zakonot sodr`i i edna mnogu precizna odredba, koga stanuva zbor za dolgot na op{tinite i na gradot Skopje, kako i za dolgot na javnite pretprijatija i na trgovskite dru{tva koi se vo celosna ili vo dominantna sopstvenost na dr`avata, a koja odredba e navedena vo delot Strategija i upravuvawe so javniot dolg. I meno, spored odredbata, dolgot na ovie nositeli na javniot dolg vleguva vo presmetkata na javniot dolg, no ne pretstavuva obvraska na Buxetot na Republika Makedonija, osven vo slu~ai koga soglasno so zakon se izdava dr`avna garancija.

Osobeno zna~ajno vo vrska so ovoj Predlog na Zakon e i toa {to so istiot za prv pat se regulira i postapkata na informirawe za javniot dolg od strana na nositelite na istiot, kako i transparentnosta vo pogled na javniot dolg.

Predlogot na Zakonot regulira generalno koi informacii oddelnite nositeli na javniot dolg treba da gi dostavuvaat do Ministerstvoto za finansii i vo koj rok. Pritoa e ostavena i mo`nosta, ministerot za finansii da pobara od nositelite na javniot dolg da mu dostavat i dopolnitelni informacii za sekoe zadol`uvawe, a po koe barawe tie se dol`ni da se proiznesat najdocna vo rok od sedum dena od priemot na istoto. Vidovite i sodr`inata na ovie informacii, soglasno ovoj zakon, poblisku gi propi{uva ministerot za finansii.

Vo delot na transparentnosta, Predlogot na Zakonot precizira komu se, vo kakva forma, vo koi rokovi, kako i za {to se vo vrska so javniot dolg }e referira Ministerstvoto za finansii.

Vladata na Republika Makedonija so usvojувaweto na Predlogot na Zakonot za javen dolg ja potvrduva svojata zalob`ba i intencija so site merki na fiskalnata politika da dejstvuvava vo nasoka na optimizirawe na portfolioto na javniot dolg od aspekt na makroekonomskata konjunktura, odnosno vo nasoka na namaluvawe na nivoto na vkupniot javen dolg vo odnos na bruto doma{niot proizvod, imaj}i gi predvid site ograni~uvawa koi se dadeni vo odnos na javniot dolg.

Pri izgotvuvaweto na Predlogot na Zakonot za javen dolg bea zemeni predvid site zabele{ki i predlozi od strana na Sobranieto na Republika Makedonija, dobieni pri diskusijata za Predlogot za donesuvawe na Zakon za javen dolg.

2. Finansijski sredstva

Za sproveduvawe na odredbite od ovoj zakon ne se potrebni dopolnitelni finansijski sredstva.